

Metodika

#digitální
#stopa

Popis vzdělávací aktivity

Tato vzdělávací aktivita se zaměřuje na tematiku digitálních stop a přidružených sociálně patologických jevů jako je například zneužití osobních údajů, sexting nebo kyberšikana. V rámci této vzdělávací aktivity se žáci stávají součástí příběhu Báry Bezhlavé, která v ději vystupuje jako jedna z hlavních postav a současně jako vypravěčka a edukátorka. Průchod tímto příběhem žáky seznamuje s problematikou digitálních stop, rizik, která vyplývají z nedostatečné péče o ně a vede je k zamyšlení nad svým vlastním chováním na internetu. Kromě nastínění potenciálních rizik při pohybu na internetu a sociálních sítích jsou také nastíněna řešení vzniklých situací s akcentem na problematiku kyberšikany.

Stručný popis příběhu

Vzdělávací aktivita „Digitální stopa“ je založena na smyšleném příběhu Báry Bezhlavé, která svým neopatrným počínáním zanechala na internetu poměrně rozsáhlou digitální stopu. Tato stopa je sama o sobě neškodná, ale později se ukáže jako zranitelná, zneužitelná a i kvůli ní se Bára stane obětí kyberšikany. Do příběhu je zapojeno pět hlavních postav, spolužáků z jedné třídy. **Jednotlivé postavy mají charakteristické rysy a role, které se do příběhu promítají:**

- **Bára Bezhlavá** (důvěřivá, v kolektivu nová)
- **Tomáš Svůdný** (sympatický, třídní oblíbenec)
- **Jana Sladká** (žárlivá, přítelkyně Tomáše)
- **Petr Výtržný** (raubíř, kamarád Tomáše)
- **Klára Výtržná** (manipulovatelná, sestra Petra, kamarádka Jany)

Spolufinancováno
nástrojem Evropské unie
pro propojení Evropy

Aby každá Bára našla svého Petra.

David K.

Děkujeme za laskavou podporu:

Hlavní dějová linka & zápletka:

Vše se točí kolem jednoduché zápletky, kdy se Bára Bezhlavá přistěhuje do nového města a začíná chodit do nové školy. Noví spolužáci jsou pochopitelně zvědaví, a tak si o Báře zjišťují dostupné informace. Informace, které najdou, jsou následně proti Báře zneužity různými způsoby – v první fázi se jedná o legraci, kdy na základě svých digitálních stop dostane od kolektivu přezdívkou. Tomáš Svůdný však s Bárrou od začátku jistým způsobem soucítí, zastává se jí a postupem času se začnou kamarádit. To začne vadit jeho přítelkyni Janě Sladké. Když se Jana dozví, že Bára využívá seznamku, dostane nápad. Založí si falešný profil, osloví Báru, získá si její přízeň a později i intimní fotky, které následně zveřejní. Svůj plán prozradí své kamarádce Kláře Výtržné, která je zmanipulovaná ke spolupráci a nakonec ho Jana i uskuteční. Tento počín se zvrhne v třídní kyberšikanu. Důležitou roli v příběhu hraje Petr Výtržný, který je vykreslován jako možný strůjce kyberšikany, ale později se ukáže, že s tímto počínem nemá přímou spojitost a dokonce ho i vyřeší, když počínání nahlásí přes aplikaci „Nenech to být“.

Vymezené vzdělávací cíle

- Žák vysvětlí, co je to digitální stopa a jaká rizika jsou s ní spojená.
- Žák vysvětlí, co je to kyberšikana, jaké může mít příčiny a důsledky.
- Žák zná možná řešení kyberšikany.
- Žák ví, jak uvědoměle pečovat o svou digitální stopu.
- Žák umí sdělení příběhu přenést do svého reálného života.

Cílová skupina

Žáci 5. a 6. tříd

Klasických a alternativních základních škol i odpovídajících ročníků víceletých gymnázií.

Časová náročnost

2 vyučovací hodiny

45 minut v on-line kurzu, 30 minut reflexe, zbytek času pro přestávku a prodlevy.

Místo realizace

Vhodným místem pro realizaci jsou prostory **klasické počítačové učebny**. Aktivitu je však také možné realizovat i v mimoškolním prostředí – například v knihovně.

Metody a formy výuky

- Brainstorming
- Digitální storytelling
- Situační metoda
- Aktivní práce s textem
- Diskuse

Spolufinancováno
nástrojem Evropské unie
pro propojení Evropy

Aby každá Bára našla svého Petra.

David K.

Děkujeme za laskavou podporu:

Didaktické pomůcky

- Počítačová učebna s připojením k internetu (nebo)
- Digitální zařízení s připojením k internetu dle počtu žáků
- Úryvek pro uvedení žáků do děje (Příloha No.1 – viz níže)
- Pracovní list #Check_list (Příloha No.2) – viz níže
- Školní tabule / flip-chart, barevné fixy (není nutnou podmínkou)
- Sluchátka u počítačů / zařízení, projektor (není nutnou podmínkou)
- Video: <https://www.youtube.com/watch?v=Awlm8AfWXO8>

Role lektora

Vzdělávací aktivita je připravena takovým způsobem, aby mohla být realizována jak s lektorským vstupem, tak čistě jako samostudium. Realizovat tuto aktivitu je tedy v poupravené podobě možné i bez školeného lektora, který se v tématech orientuje (ten však má přidanou hodnotu). Roli lektora v této vzdělávací aktivitě je možné popsat ve fázích modelu učení E-U-R následovně:

- **Evokace:** lektor připravuje vzdělávací aktivitu na počítačích, vede brainstorming, předčítá úvodní úryvek (Příloha No.1), rozdává pracovní listy (Příloha No.2)
- **Uvědomění:** lektor vysvětluje průchod kurzem a navigaci, motivuje žáky, případně řeší technické i jiné problémy, podporuje žáky se SVP / SPU
- **Reflexe:** lektor pouští video na téma kyberšikana (viz didaktické pomůcky výše), otevírá a podporuje diskuzi, pomáhá žákům ukotvit si získané znalosti

Významnou přidanou hodnotou školeného lektora je především zodpovězení otázek, které v rámci on-line kurzu nejsou rozebírány. Je třeba otevřít diskuzi s žáky a věnovat se okruhům:

- Digitální identita (jak si ověřit identitu osoby, která mě oslovila na internetu)
- Soukromí na sociálních sítích (k čemu je dobré a jak ho můžu nastavit)
- Věková hranice pro přístup na sociální sítě (její význam a rozdíly u sociálních sítích)
- Proces řešení kyberšikany po upozornění (co se stane po tom, co vyplním formulář)

Spolufinancováno
nástrojem Evropské unie
pro propojení Evropy

Aby každá Bára našla svého Petra.

David K.

Děkujeme za laskavou podporu:

Činnost žáků

Činnost žáků je po úvodu do děje (tedy přečtení úryvku a vysvětlení navigace) převážně samostatná. V ideálním případě má každý žák své zařízení, na kterém může pracovat. Pokud není možné zajistit zařízení pro každého žáka, můžeme žáky dle situace nechat procházet vzdělávací aktivitou ve dvojicích. Dle kontextu třídy může být také vhodné umožnit práci ve dvojicích i žákům, kteří se vyznačují některou SPU / SVP.

Technické zpracování

Vzdělávací aktivita je vytvořená jako on-line kurz na platformě Moodle. Interaktivní prvky (single-choice, multi-choice, drag „n“ drop atp.) jsou vytvořeny za využití pluginu H5P. On-line kurz je odlehčený o jakoukoliv navigaci a žák se posouvá pouze směrem dolů svým vlastním tempem. Příběh a dějová linka jsou vykresleny komiksem, profily na sociálních sítích a printscreeny chatů, které zachycují komunikaci mezi postavami. Aktivita je dostupná na adrese www.digistopa.cz.

Vše je odladěno pro prohlížeče: Google Chrome, Mozilla Firefox, Internet Explorer, Opera a Safari. Aktivita je responzivní a měla by se svými rozměry přizpůsobit různým zařízením. Je využitelná jak na klasických počítačích, tak notebooku, dotykovému notebooku či klasickém tabletu různých rozměrů. Plně mobilní zobrazení pro smartphony však nepodporuje. Přestože jednotlivé aktivity fungují i na smartphonu, uživatelská přívětivost je zde značně slabší.

Spolufinancováno
nástrojem Evropské unie
pro propojení Evropy

Aby každá Bára našla svého Petra.

David K.

Děkujeme za laskavou podporu:

Úvodní příběh pro lektora

Jmenuju se Bára a jsem úplně normální holka.

Používám sociální sítě, mám profil třeba na Instagramu, YouTube nebo TikToku. Sleduju YouTubery, nahrávám videa i jiné příspěvky. Lajkuju, komentuju, sdílím. Zkrátka stejný věci jako děláš i Ty. Jenže tyhle věci, který dělá každéj, mě dostaly do situace, kterou bych nikomu nepřála.

Jak se to stalo?

Budu s Tebou sdílet svůj příběh – tak poslouchej.

Je mi dvanáct a vyrůstala jsem v Karlových Varech. Chodila jsem do školy, měla super třídu, skvělýho kluka a byla jsem prostě spoko. A pak jsem se dozvěděla, že se budeme stěhovat. Byl to šok. Taťka dostal dobrou práci v jednom velkým městě a musela jsem se s tím prostě smířit. Jenže s mým klukem to šlo do kopru, protože jsme věděli, že se nebudeme moct vídat. Nakonec jsme se rozešli ve zlým ještě před mým stěhováním. To změnilo hodně věcí a začala jsem se těšit, až vypadnu pryč.

Konečně bylo všechno zařízený.

Stěhování.

Nový město, nová škola, novej život.

Jenže to jsem ještě nevěděla, co všechno mě čeká.

A jak to celý dopadne, záleží i na Tobě.

Spolufinancováno
nástrojem Evropské unie
pro propojení Evropy

Aby každá Bára našla svého Petra.

David K.

Děkujeme za laskavou podporu:

Zapiš to!

#check_list

Tvoje jméno:

Zakroužkuj, kolik máš bodů.

#1	Přiřazování jmen postav	0	1	2	3	4	5				
#2	Výběr správných tvrzení	0	1	2	3	4					
#3	Přetahování slov do vět	0	1	2	3	4	5	6			
#4	Výběr správných tvrzení	0	1	2	3						
#5	Vepisování slov do vět	0	1	2	3	4	5	6	7	8	
#6	Výběr správných tvrzení	0	1	2	3	4					
#7	Vyplňování formuláře	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

sečti_body

#TOTAL: